

รูปแบบการพัฒนาคู่มือด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร*

วิมลวรรณ เปี่ยมจาด^{1*} อุดมพันธุ์ พิชญ์ประเสริฐ² พิมพ์ วิเศษสังข์³

¹นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

²อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

³อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

*Corresponding author e-mail: wimonwan@esdc.go.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาคู่มือด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม 2) สร้างรูปแบบการพัฒนาคู่มือด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม และ 3) ประเมินรูปแบบการพัฒนาคู่มือด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาคู่มือด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร สภาพที่เป็นความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ ด้านการใช้เทคโนโลยีเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ แนวทางการพัฒนาคู่มือด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม พบว่า (1) ขอบข่ายการพัฒนาคู่มือด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ประกอบด้วย การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม การใช้วิธีการและกลยุทธ์การสอนเชิงนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลเชิงนวัตกรรม (2) กระบวนการพัฒนาควรดำเนินการดังนี้ วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น วางแผนพัฒนา ดำเนินการพัฒนาตามแผน ติดตามและประเมินผล สะท้อนผลและปรับปรุง (3) กิจกรรมพัฒนา ควรใช้วิธีการพัฒนาที่หลากหลาย ในลักษณะบูรณาการกับการปฏิบัติงาน ได้แก่ การฝึกอบรม การนิเทศการศึกษา ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) รูปแบบการพัฒนาคู่มือด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ แนวทางการประเมิน และ เงื่อนไขความสำเร็จ โดยผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) การประเมินรูปแบบการพัฒนาคู่มือด้านการจัดการเรียนรู้ เชิงนวัตกรรมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนาคู่มือ; การจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

* Received: 15 March 2025, Revised: 22 April 2025, Accepted: 22 April 2025

Model of Teacher Development in Innovative Teaching of Schools under the Secondary Educational Service Area Office Sisaket Yasthon

Wimonwan Piemjad^{1*} Udompun Pichprasert² Pimon Wisetsang³

¹Doctor of Education in Educational Administration, Sisaket Rajabhat University

²Lecturer of Faculty of Education, Sisaket Rajabhat University

³Lecturer of Faculty of Education, Sisaket Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: wimonwan@esdc.go.th

ABSTRACT

The objective of this research aimed to study the model of teacher development in innovative teaching of schools under the Secondary Educational Service Area Office Sisaket Yasthon in the specific objectives were as follows 1) to study the needs and the guidelines for the development of teacher in innovative teaching of schools 2) to construct the model of teacher development in innovative teaching of schools and 3) to evaluate the model of teacher development in innovative teaching of schools. The research is divided into three phases. The results of this research were as follows: 1) to study the needs and the guidelines for the development of teacher in innovative teaching of schools under the secondary educational service area office Sisaket Yasthon, the highest needs included the technology-based learning management, the guidelines found that (1) the scope of teacher development in innovative learning management includes the design of innovative learning management, the innovative teaching methods and strategies, the technology-based learning management, and the implementation of innovative assessment. (2) the development process should be carried out as follows: needs analysis, planning, implementation, monitoring and evaluation, reflection and improvement. (3) development activities should employ a variety of integrated approaches aligned with actual work practices, include training programs, educational supervision, professional learning communities (PLC), and self-directed learning. 2) to construct the model of teacher development in innovative teaching of schools was as follows: principle, objective, procedure, evaluation and success conditions as overall were at high level of the suitability. And 3) to evaluate the model of teacher development in innovative teaching of schools, the result of evaluation for suitability, possibility and utility was at the highest level in overall.

Keywords: model of teacher development; the innovative teaching; the Secondary Educational Service Area Office Sisaket Yasthon

บทนำ

การที่จะพัฒนาคนในประเทศใดให้มีคุณภาพนั้น การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญ จึงกล่าวได้ว่า หากจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ก็จำเป็นต้องอาศัยการศึกษาที่มีคุณภาพด้วย โดยครูเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ซึ่งมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง 2 ส่วน ได้แก่ คุณภาพของตัวครู และคุณภาพการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลของครูที่สอดคล้องกับยุคสมัย การศึกษาในยุค Thailand 4.0 เป็นยุคที่ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีที่สูงขึ้น เข้าถึงได้ง่ายขึ้น และนำเทคโนโลยีเหล่านั้นมาประยุกต์ใช้และส่งเสริมการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง หากแต่ปรากฏการณ์ทางการศึกษาในปัจจุบันที่เป็นปัญหาสำคัญ คือ ความแตกต่างกันอย่างมากระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ดังที่ Jukes and Dosaj (2006 อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2559) เห็นว่า ผู้เรียนในยุคดิจิทัลมีความแตกต่างจากครูผู้สอน ในหลาย ๆ กรณี ตัวอย่างเช่น ผู้เรียนยุคดิจิทัลต้องการข้อมูลที่รวดเร็วและหลากหลาย ชอบการใช้สื่อมัลติมีเดียมากกว่าตำราเรียน ต้องการข้อมูลที่มีปฏิสัมพันธ์และเชื่อมโยงหลายมิติ ชอบการเรียนรู้ที่สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ผ่านเครื่องมือดิจิทัล ต้องการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงและสนุกสนาน ในขณะที่ครูหลายคนยังจัดการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับตำรา ชอบข้อมูลที่มีลำดับและจำกัด ใช้ข้อมูลเชิงตรรกะและลำดับขั้นตอน ชอบการสอนในห้องเรียน สอนตามหลักสูตรและสอนเพื่อการทดสอบมาตรฐาน จากลักษณะของผู้เรียนในปัจจุบัน ครูควรจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียน โดยการเรียนนั้นควรเกี่ยวข้องกับตัวเขาและโลกของพวกเขาให้มากขึ้น ให้ได้รับสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว ลดขั้นตอน ลดลำดับ เชื่อมโยงหลายมิติและตรงตามความต้องการ ลดการพึ่งพาตำราเรียน แต่เพิ่มสื่อมัลติมีเดียให้มากขึ้น สร้างโอกาสในการทำงานร่วมกันและการมีปฏิสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น และจากการศึกษาวิจัยของ สุวดี อุปินใจ และคณะ (2565) พบว่าคุณภาพการศึกษาที่พึงประสงค์ในด้านวิธีการจัดการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต พบว่า มี 16 วิธีการจัดการเรียนรู้ โดยจะเน้นไปที่การให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง นั่นเพราะว่ารูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ในยุคปัจจุบันหรือในยุคดิจิทัลนั้น ผู้เรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทุกที่และทุกเวลา ดังนั้นบทบาทของครูในยุคนี้จะต้องปรับเปลี่ยนจากการเป็นผู้บอกความรู้ สอนด้วยการบอกอธิบาย โดยครูเป็นศูนย์กลาง เป็นโค้ชและผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ อันจะช่วยส่งเสริมองค์ความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตัวเองให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการสร้างสรรค์และนวัตกรรม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องใช้นวัตกรรมเพื่อช่วยในการแก้ปัญหา ค้นหาสิ่งใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ครูต้องเข้าใจในปัญหาและความต้องการของผู้เรียน แล้วแสวงหานวัตกรรมเครื่องมือ วิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้การเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม (Innovative Teaching) หมายถึง การนำเอานวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ ๆ มาออกแบบการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนประเมินผลผู้เรียน ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในห้องเรียน ซึ่งนวัตกรรมทางการศึกษาใหม่อาจเป็นได้ทั้งในลักษณะรูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่เหมาะสมที่จะจัดการเรียนการสอน และสื่อการเรียนรู้ ตลอดจนเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่สามารถประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ รวมไปถึง

การออกแบบพัฒนานวัตกรรมสื่อการสอนแนวคิดใหม่ที่เหมาะกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (Bellanca, 2010) การที่ผู้เรียนจะมีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม มีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมนั้น จำเป็นต้องถูกฝึกฝน เรียนรู้ ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรม ทั้งในรูปแบบวิธีการ สื่อ เทคโนโลยี ซึ่งพบว่ามีงานวิจัยหลายเรื่องที่สนับสนุน ได้แก่ ภารตกร ยิงยวด และคณะ (2563) ที่พบว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมเป็นฐานสามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และประสบการณ์เรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์ (2562) ที่พบว่านักศึกษาวิชาชีพครู ที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมมีพัฒนาการของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมสูงขึ้น และยังพบว่าเยาวชนไทยที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนส่งเสริมทักษะนวัตกรรมของเยาวชนสำหรับรองรับการประกอบอาชีพในโลกอนาคต มีทักษะนวัตกรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์, 2564) สอดคล้องกับ Nussbaum-Beach and Hall (2012) พบว่าการนำเทคโนโลยีในการศึกษามาจัดการเรียนรู้จะช่วยส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ของผู้เรียน

จากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นว่า การจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม (Innovative Teaching) เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (Innovation Producing) โดยกระบวนการดังกล่าว เป็นการเพิ่มคุณภาพของผู้เรียนและคุณภาพการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ครูจึงควรได้รับการพัฒนาทั้งด้านวิชาการ และวิชาชีพที่สอดคล้องกับภารกิจงานปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่ และต่อเนื่องการพัฒนาครูจึงเป็นประเด็นที่สำคัญของแต่ละประเทศที่พยายามจะแสวงหาวิธีการที่มีประสิทธิภาพ ในประเทศไทยเอง ก็ได้เห็นความสำคัญของการพัฒนาครู จะเห็นได้จากหลายหน่วยงานในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับส่วนกลาง ระดับภูมิภาค ระดับเขตพื้นที่ และระดับโรงเรียน ได้มีการส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่กระบวนการพัฒนาครูในประเทศไทยเท่าที่ผ่านมาพบว่ามีปัญหาหลายประการ จากผลการศึกษาด้านการพัฒนาครูของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2556) สรุปได้ว่า การพัฒนาครูยังขาดการวิเคราะห์ความต้องการ หลักสูตรพัฒนาครูไม่ตอบสนองต่อความจำเป็นของครู วิธีการพัฒนายังใช้รูปแบบเดิม ไม่ได้มีการนำเสนอวิธีใหม่หรือการประยุกต์ใช้ในห้องเรียน ทำให้ครูไม่สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้จริง ระยะเวลาไม่เหมาะสม และมักจัดขึ้นในห้องประชุม ซึ่งทำให้ขาดความเชื่อมโยงกับการสอนจริง เน้นทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติ ขาดการติดตามผล และการติดตามผลหลังการอบรมไม่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ความรู้ที่ได้ไม่ถูกนำไปใช้ในการสอน ครูขาดแรงจูงใจในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ไม่สามารถพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้สภาพปัญหาดังกล่าวยังคงเป็นสภาพปัญหาของการพัฒนาครูมาอย่างต่อเนื่อง โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ทำการวิจัยการพัฒนาระบบทัศน์ รูปแบบและกลไกการพัฒนาครู ในลักษณะเครือข่ายเชิงพื้นที่ ในปี 2561 ก็ยังคงพบว่า วิธีการพัฒนาครูที่แต่ละหน่วยงานนำมาใช้ยังขาดนวัตกรรมใหม่ ๆ ส่วนใหญ่ใช้วิธีการฝึกอบรมแบบเหมารวม ใช้ระบบทัศน์แบบดั้งเดิม นั่นคือ พัฒนาครูตามคำสั่งที่มาจากหน่วยงานที่กำกับ หรือองค์กรวิชาชีพ หลักสูตรที่กำหนดจากส่วนกลาง ใช้รูปแบบการ

พัฒนาในระหว่างการทำงานโดยไม่ผ่านระบบออนไลน์ และสำหรับกลไกการพัฒนาครูยังคงเป็นการพัฒนาโดยหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลาง ต้นสังกัดในพื้นที่ และจังหวัด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) จากผลการวิจัยดังกล่าวยังคงแสดงให้เห็นว่า ปัญหาในการพัฒนาครูยังคงเป็นสภาพปัญหาแบบเดิม เป็นไปได้ว่า หลักสูตรการอบรมพัฒนาครู ไม่สะท้อนกับสภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นกับการปฏิบัติงานของครูจริง ๆ การพัฒนาครูด้วยกระบวนการฝึกอบรมเพียงอย่างเดียว หรือใช้กระบวนการใดกระบวนการหนึ่งตลอดหลักสูตรการพัฒนา อาจจะไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในยุคปัจจุบัน

จากสภาพปัญหาของการพัฒนาครู และความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และเป็นยุคที่เทคโนโลยีมีอิทธิพลกับชีวิตมนุษย์ในทุกด้าน หากแต่ปัจจุบันยังมีการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ในประเทศไทยอยู่น้อยมาก ผู้วิจัยเห็นว่าหากได้มีการศึกษาสภาพความต้องการจำเป็น และพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ได้ตรงกับความต้องการ ความจำเป็นของครู และบริบทของเขตพื้นที่แล้ว จะได้แนวทาง และรูปแบบสำหรับผู้ที่ทำหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ 21 อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร
3. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ใช้การวิจัยเชิงผสมวิธี (Mixed-Method) ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ แบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1.1 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ และครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำนวน 207 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นโดยวิธีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index (PNI_{modified})

ขั้นตอนที่ 1.2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

2. การวิจัยระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 2.1 ยกร่างรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยนำผลการศึกษาที่ได้มาจากการวิจัยระยะที่ 1 มาเป็นข้อมูลในการยกร่างรูปแบบ ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 วิธีดำเนินการ ได้แก่ ขอบข่ายการพัฒนา กระบวนการพัฒนา และกิจกรรมการพัฒนา องค์ประกอบที่ 4 แนวทางการประเมิน และองค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

ขั้นตอนที่ 2.2 ตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

3. การวิจัยระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยดำเนินการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่เป็นตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้
เชิงนวัตกรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

1.1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

รายการ	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		PNI _{modified}	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม	4.02	0.22	4.86	0.24	0.21	4
ด้านการใช้วิธีการและกลยุทธ์การสอน เชิงนวัตกรรม	3.81	0.36	4.82	0.27	0.26	2
ด้านการใช้เทคโนโลยีเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้	3.77	0.50	4.90	0.20	0.30	1
ด้านการประเมินผลเชิงนวัตกรรม	3.83	0.40	4.80	0.30	0.25	3
รวม	3.85	0.30	4.85	0.18		

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้
เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ด้วยการ
วิเคราะห์ค่าดัชนีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) พบว่า ค่าดัชนีความต้องการ
จำเป็นสูงสุด คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ (PNI_{modified} = 0.30) รองลงมา ได้แก่
ด้านการใช้วิธีการและกลยุทธ์การสอนเชิงนวัตกรรม (PNI_{modified} = 0.26) ด้านการประเมินผลเชิงนวัตกรรม
(PNI_{modified} = 0.25) และด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม (PNI_{modified} = 0.21) ตามลำดับ

1.2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้
และประสบการณ์ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม จำนวน 5 คน พบว่า 1) ขอบข่ายการ
พัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ประกอบด้วย การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม
การใช้วิธีการและกลยุทธ์การสอนเชิงนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ และการ
ประเมินผลเชิงนวัตกรรม 2) กระบวนการพัฒนา ควรดำเนินการดังนี้ (1) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (2)
วางแผนพัฒนา (3) ดำเนินการพัฒนาตามแผน (4) ติดตามและประเมินผล (5) สะท้อนผลและปรับปรุง 3)

กิจกรรมพัฒนา ควรใช้วิธีการพัฒนาที่หลากหลาย ในลักษณะบูรณาการกับการปฏิบัติงาน ได้แก่ การฝึกอบรม การนิเทศการศึกษา ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

2.1 ผลการยกร่างรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร แต่ละองค์ประกอบของรูปแบบมีรายละเอียดประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีดำเนินการ ได้แก่ 3.1) ขอบข่ายการพัฒนา 3.2) กระบวนการพัฒนา 3.3) กิจกรรมการพัฒนา 4) แนวทางการประเมิน และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ

2.2 ผลการตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบ พบผลดังนี้

ตารางที่ 2 ระดับความเหมาะสม ร่างรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ตามองค์ประกอบ โดยภาพรวม

องค์ประกอบของรูปแบบ	ความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
หลักการ	4.56	0.24	มากที่สุด
วัตถุประสงค์	4.67	0.50	มากที่สุด
วิธีดำเนินการ	4.42	0.11	มาก
แนวทางการประเมิน	4.56	0.39	มากที่สุด
เงื่อนไขความสำเร็จ	4.50	0.50	มาก
เฉลี่ย	4.47	0.15	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความเหมาะสม ของร่างรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.15) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากขึ้นไปทุกองค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.67, S.D. = 0.50) รองลงมาได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.56, S.D. = 0.24) องค์ประกอบที่ 4 แนวทางการประเมิน อยู่ในระดับมากที่สุด

($\bar{X}$ = 4.56, S.D. = 0.39) องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.50) และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ องค์ประกอบที่ 3 วิธีดำเนินการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.11)

3. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ระดับการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์
รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ตามองค์ประกอบโดยภาพรวม

องค์ประกอบของรูปแบบ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
หลักการ	4.61	0.47	มากที่สุด	4.57	0.40	มากที่สุด	4.67	0.41	มากที่สุด
วัตถุประสงค์	4.65	0.49	มากที่สุด	4.53	0.51	มากที่สุด	4.71	0.47	มากที่สุด
วิธีดำเนินการ	4.68	0.38	มากที่สุด	4.60	0.35	มากที่สุด	4.70	0.35	มากที่สุด
แนวทางการประเมิน	4.74	0.36	มากที่สุด	4.74	0.36	มากที่สุด	4.76	0.36	มากที่สุด
เงื่อนไขความสำเร็จ	4.68	0.43	มากที่สุด	4.56	0.43	มากที่สุด	4.74	0.36	มากที่สุด
รวม	4.67	0.39	มากที่สุด	4.60	0.33	มากที่สุด	4.72	0.31	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับพบว่า ด้านความเป็นประโยชน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.72, S.D. = 0.31) รองลงมาได้แก่ ด้านความเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.67, S.D. = 0.39) และด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.33)

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัย รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร มีประเด็นสำคัญ ที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

การศึกษาความต้องการจำเป็นการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า การใช้เทคโนโลยีเป็นฐานใน

การจัดการเรียนรู้ เป็นด้านที่ผู้บริหาร และครูเห็นว่ามีความต้องการจำเป็นสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลมีความสำคัญและเข้ามามีบทบาทกับชีวิตคนในทุกด้าน สำหรับในด้านการศึกษา เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน ครูที่ได้รับการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีจะสามารถช่วยพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดีขึ้น ดังที่ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และนักรบ หมี่แสน (2560) ได้เสนอแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนในวิชาชีพครูให้มีความทันสมัย จำเป็นต้องพัฒนาเทคนิคการเรียนการสอนให้ครู รู้เท่าทันผู้เรียนยุคศตวรรษที่ 21 ที่เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยี การเรียนการสอนในวิชาชีพครูจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาให้สอดคล้องกับผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไป ครูจะต้องนำเทคโนโลยีเข้ามา มีส่วนสำคัญในการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เขาวรินทร์ แก้วพรม (2564) ที่พบว่าการใช้เทคโนโลยีเป็นฐานการจัดการเรียนรู้ เป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดในการศึกษารูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ วณิชพัฒน์วรชัย และมนัสนันท์ น้ำสมบูรณ์ (2564) ที่พบว่า การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยี และครูควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนในเรื่องการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้ เป็นสภาพและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้และการวิจัยสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนที่มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด และผลการวิจัยของ วณิดา ภูขำนิ (2564) ที่พบผลสอดคล้องกันว่า ครูมีทักษะในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ไม่เพียงพอ เป็นสภาพปัญหาปัญหา และความจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า รูปแบบ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีดำเนินการ ประกอบด้วย 3.1) ขอบข่ายการพัฒนา 3.2) กระบวนการพัฒนา และ 3.3) กิจกรรมการพัฒนา 4) แนวทางการประเมิน และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการวิเคราะห์ระดับความเหมาะสม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากขึ้นไปทุกองค์ประกอบ ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบที่สร้างและพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกันทั้งหลักการ วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ แนวทางการประเมิน และเงื่อนไขความสำเร็จ โดยพัฒนาจากสภาพบริบทที่เป็นอยู่ ความต้องการจำเป็น แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเป็นไปตามกระบวนการขั้นตอนการพัฒนารูปแบบ ดังที่ Joyce and Calhoun (2010) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบโดยทั่วไปจะประกอบด้วย ลักษณะสำคัญ 5 ประการ ซึ่งเป็นฐานในการกำหนดรูปแบบ ได้แก่ รูปแบบควรพัฒนาจากแนวคิดทฤษฎี ควรกำหนดขึ้นอย่างมีวัตถุประสงค์ ควรมีวิธีการ หรือแนวทางในการดำเนินการที่ชัดเจน และเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ผลการดำเนินการตามรูปแบบต้องสามารถวัดผลได้

ว่ามีความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มากน้อยเพียงใด และหากเป็นไปได้ก็ควรมีการวัดผลกระทบต่อเนื่องด้วย เช่นเดียวกับ สมาน อัสวภูมิ (2558) ซึ่งกล่าวไว้สอดคล้องกันว่า การนำเสนอรูปแบบในการดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่ง จะประกอบด้วยองค์ประกอบหลักของรูปแบบที่สร้างขึ้น และข้อมูลประกอบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของรูปแบบ หลักการ และทฤษฎีพื้นฐานของรูปแบบ องค์ประกอบหลักของรูปแบบ แนวทางการประเมินผลรูปแบบ และเงื่อนไขความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้ ในส่วนของกระบวนการพัฒนาสรุปว่า มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ วิเคราะห์ความต้องการ วางแผนพัฒนา ดำเนินการ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล สะท้อนผลและปรับปรุง โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ วณิชฉัตรนรชัย และ มนัสนันท์ น้ำสมบูรณ์ (2564) ที่พบว่าสาระและกระบวนการของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้และการวิจัย เพื่อส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมการศึกษาของครูโดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีขั้นตอนดังนี้ 1) ร่วมเรียนรู้ 2) นำสู่การปฏิบัติ 3) ติดตาม หนุนเสริม และ 4) สะท้อนผล ซึ่งทุกขั้นตอนจะส่งเสริมให้ครูมีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมการศึกษาหลังการใช้รูปแบบอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริญา พูลสุวรรณ ภัทธีรา อีร์สวัสดิ์ และพัชรา อินทร์ศรี (2562) ที่พบว่ากระบวนการหนุนนำอย่างต่อเนื่อง เป็นการพัฒนาครูที่มีความยั่งยืน และส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน

3. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพบว่า ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกองค์ประกอบ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะรูปแบบมีการสร้างและพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน ปรับปรุงข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ ความรู้ และความเชี่ยวชาญในเรื่องการบริหาร และการจัดการเรียนการสอนเชิงนวัตกรรม เพื่อให้เกิดความเหมาะสมต่อการนำรูปแบบไปใช้ในบริบทที่เป็นจริง อีกทั้งการประเมินรูปแบบมีการดำเนินการจากกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่สามารถให้ความเห็นก่อนที่จะได้มีการนำรูปแบบไปใช้ต่อไป สอดคล้องกับศิริชัย กาญจนวาสี (2552) ที่ได้กล่าวถึงมาตรฐานสำหรับการประเมินรูปแบบตามแนวคิดสตัฟเฟอปีม ซึ่งประกอบด้วย มาตรฐานความเป็นประโยชน์ มาตรฐานความเป็นไปได้ และมาตรฐานความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญาพัชญ์ กานต์ภูวนันต์ (2562) ศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ซึ่งพบว่า รูปแบบประกอบด้วย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการ และการประเมิน โดยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของเชาวรินทร์ แก้วพรม (2564) ศึกษาแบบ

การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยพบว่า องค์ประกอบของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการพัฒนา และการวัดและประเมินผล มีผลการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียว ธนกฤต อึ้งน้อย (2563) ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูใหม่ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งพบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูสามารถดำเนินการ โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับองค์การ ระดับกลุ่ม และระดับบุคคลโดยมีกระบวนการพัฒนา 5 ขั้นตอน คือ ประเมินความต้องการจำเป็น วัตถุประสงค์การพัฒนา วิธีการพัฒนา แนวทางการดำเนินการพัฒนา และประเมินผลการพัฒนา ผลการประเมินรูปแบบพบว่า มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มยุรฉัตร ธรรมวิเศษ (2554) ซึ่งพบว่าผลการสร้างและการพัฒนารูปแบบปฏิบัติการพัฒนาครูด้านการจัดทำวัตกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผลประเมินด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1.1 ควรกำหนดนโยบายที่เน้นการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม เป็นวาระสำคัญ และมีการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรมโดยการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมตามรูปแบบ ตลอดจนมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

1.2 ควรสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมในองค์กร โดยกระตุ้นให้เกิดการสร้างนวัตกรรม ด้วยการสร้างสภาพแวดล้อมให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้คิดสร้างสรรค์ พัฒนางานเพื่อค้นหาโอกาสใหม่ ๆ ในขณะที่ยังคงสนับสนุนเครื่องมือ ทรัพยากร และสร้างระบบการทำงานที่เอื้อให้บุคลากรได้คิดเชิงนวัตกรรม

1.3 ควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือในองค์กร ได้แก่ การรวมกลุ่มของครู ในลักษณะชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ความร่วมมือระหว่างโรงเรียน และเครือข่ายทางวิชาการกับหน่วยงาน องค์กรภายนอก

1.4 ควรสร้างแรงจูงใจโดยการยกย่อง ให้รางวัล ขวัญกำลังใจสถานศึกษาที่มีการขับเคลื่อน และประสบความสำเร็จในการบริหารและจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม

2. ระดับสถานศึกษา

2.1 ควรนำแนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ไปปรับใช้ในการพัฒนาครูผู้สอนในด้านการจัดการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

2.2 ควรส่งเสริม สนับสนุน และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม โดยการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จัดหาอุปกรณ์ หรือแพลตฟอร์มที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

2.3 ควรสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2.4 ควรสร้างแรงจูงใจโดยการยกย่อง ให้รางวัล ขวัญกำลังใจครูที่มีนวัตกรรม หรือจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม

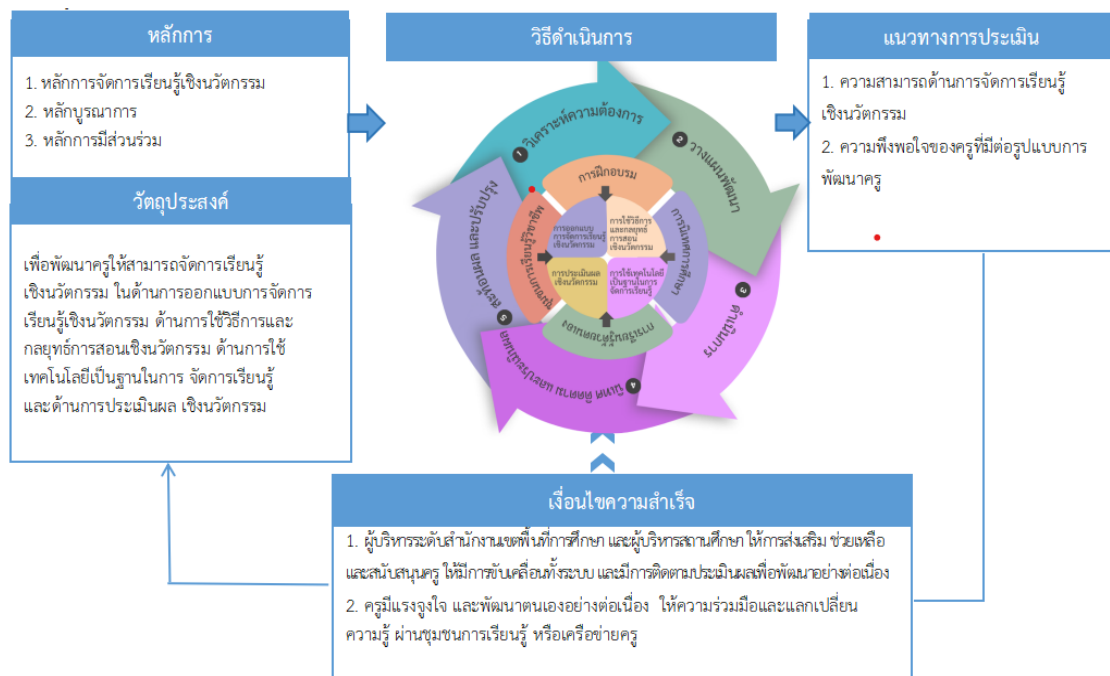
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การใช้เทคโนโลยีเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ เป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นอันดับแรก จึงควรทำการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถ หรือทักษะการใช้เทคโนโลยีเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ของครู

2. ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ผ่านวิธีการพัฒนาที่แตกต่างกัน

3. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมที่ส่งเสริมสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในยุคดิจิทัล

องค์ความรู้ใหม่

รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

เอกสารอ้างอิง

- กัญญาพัชญ์ กานต์ภูวนันต์. (2562). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 47(1), 1-17.
- ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์. (2562). ผลการศึกษาความต้องการของการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมของนักศึกษาวิชาชีพครู. *วารสารบริหารการศึกษาฉบับอดีต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 19(4), 357-371.
- ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์. (2564). การวิจัยและพัฒนาทักษะนวัตกรรม ของเยาวชนไทยสำหรับรองรับการประกอบอาชีพในโลกอนาคต. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 10(2), 497-508.
- เขาวรินทร์ แก้วพรม. (2564). รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3. *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*.
- ชนกฤต อึ้งน้อย. (2563). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูใหม่ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้. *วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร*.
- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ และ นักรบ หมี่แสน. (2560). *ความเป็นครูและการพัฒนาครูมืออาชีพ*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภราดร ยิ่งยวด และคณะ. (2563). ผลของการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมเป็นฐานต่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ*, 14(2), 54-69.
- มยุรัตน์ ธรรมวิเศษ. (2554). รูปแบบปฏิบัติการพัฒนาครูด้านการจัดทำนวัตกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*.
- วนิดา ภูขำนิ. (2564). *การพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 : กรณีโรงเรียนบ้านนาดาลคำขัว*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิโรจน์สารรัตน์ และคณะ. (2559). นวัตกรรมกระบวนการศึกษาศตวรรษที่ 21. *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร*, 7(2), 268-283.
- ศิริยุภา พูลสุวรรณ, ภัทธีรา อีรสวัสดิ์, พัทธนา อินทรีศรี. (2562). รูปแบบการพัฒนาครูในการออกแบบการเรียนรู้บนฐานการวิจัย โรงเรียนสาธิต มศว. องค์กรฯ สถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรฯ. *วารสารวิจัยเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้*, 2(1), 36-45.
- ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย และ มั่นสนันท์ น้ำสมบุญ. (2564). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้และการวิจัยเพื่อส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมการศึกษาของครู โดยใช้

กระบวนการคิดเชิงออกแบบในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี.

<https://dric.nrct.go.th>

สมาน อัครภูมิ. (2558). รูปแบบการบูรณาการระบบการประกันคุณภาพภายในกับการบริหารสถานศึกษา
สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดกลาง (พิมพ์ครั้งที่ 2). อุบลก๊กจ๊อพะเซทการพิมพ์.

สุดี อุปินใจ และคณะ. (2565). ระบบและกลไกการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาขั้น
พื้นฐานที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต. วารสารศิลปะการจัดการ, 6(3), 1369-
1391.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). *สภาวะการณ์การศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ. 2556*. พริกหวาน
กราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *การพัฒนากระบวนการทัศน์รูปแบบและกลไกการพัฒนาครูใน
ลักษณะเครือข่ายเชิงพื้นที่*. พริกหวานกราฟฟิค จำกัด .

Bellanca, J. A. (2010). *21st Century Skills: Rethinking How Students Learn*. Solution Tree
Press.

Joyce, B. & M. Weil and E. Calhoun. (2010). *Models of Teaching*. Pearson Education, Inc.

Nussbaum-Beach, S., & Hall, L. R. (2012). *The connected educator: Learning and leading
in a digital age*. Solution Tree Press.